

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΟΥ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΑ
ΚΑΙ
ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ

ΑΘΗΝΑ 1984

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

	Σελ.
Δ. Ζ. ΣΟΦΙΑΝΟΥ, 'Ιστορικά σχόλια σὲ ἐπιγραφές, ἐπιγράμματα, χαραύματα καὶ ἐνθυμήσεις τῆς μονῆς Δουσίκου (πίν. Α'-ΛΒ')	9- 70
ΙΩΑΝΝΑΣ ΚΟΛΙΑ, Θεσσαλικά χειρόγραφα σὲ ξένες βιβλιοθήκες (πίν. ΛΓ'-ΛΘ')	71- 79
ΚΩΣΤΑ ΛΑΠΠΑ, Τὰ Προσκυνητάρια τῆς μονῆς τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου Καλαβρύτων (πίν. Μ'-ΜΓ')	80-125
ΠΗΝΕΛΟΠΗΣ ΣΤΑΘΗ, Τὸ ἀνέκδοτο 'Οδοιπορικὸ τοῦ Χρῦσανθου Νοταρᾶ (πίν. ΜΔ'-ΜΖ')	127-280
ΕΛΕΝΗΣ ΑΓΓΕΛΟΜΑΤΗ-ΤΣΟΥΓΚΑΡΑΚΗ, Νικόλαος Κριτίας. Βιογραφικά καὶ ἐργογραφικά (πίν. ΜΗ'-ΝΑ')	281-402
ΡΟΔΗΣ-ΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΣΤΑΜΟΥΔΗ, Οἱ οἰκογένειες τῆς Κοινότητος τῆς Πρέβεζας (1741) (πίν. ΝΒ'-ΝΖ')	403-418
Γ. Α. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ, 'Η «κράλαινα τῶν Τριβαλῶν» καὶ ὁ κωδικογράφος Θεόκτιστος (±1340) (πίν. ΝΖ'-Ο')	419-451
Μ. Ι. ΜΑΝΟΥΣΑΚΑ, Αὐτόγραφο γράμμα (1617) τοῦ Κυρίλλου Λουκάρεως στὸν 'Ολλανδὸ λόγιο David de Wilhem (πίν. ΟΑ'-ΟΒ')	453-461

18α ἐν τῇ βουλῇ αὐτοῦ ὀδηγήσας καὶ μετὰ δόξης προσλαβόμενος, καὶ χαρίζοιτο ταύτην ἐπὶ μήμιστον χρόνον τῷ μὲν τιμιωτάτῳ καὶ ἀξιαγάζτῳ γεννήτορι βακτηρίαν γήρως, πολιᾶς ἔρρισμα, λογισμῶν παραμύθιον, ὀφθαλμῶν ἐντρόφημα, ψυχῆς εὐφροσύνην καὶ μέχρι βίου τερμάτων θυμηδίαν καὶ τέρψιν ἀνείκαστον, τοῖς δὲ φιλτάτοις καὶ τοῖς ἄλλοις τῷ γένει προσήκουσιν εὐκταῖον ἐγκαλλώπισμα, τοῖς ὑπὸ χεῖρα πατέρα φιλόστοργον καὶ ἡγεμόνα πρῶτατον καὶ χριστιανοῖς ἅπασιν λαμπρότατον καύχημα καὶ διήγημα. Κατευθύνοι τε αὐτῇ πάντα καὶ κατὰ ῥοὴν διεξάγοι τὰ πράγματα καὶ ἐπιβραβεύοι ἀεὶ τὰ καταθέμια, || διασφύζων αὐτὴν τε καὶ φύντα καὶ τέκνα καὶ σύνευνον καὶ γένος ἅπαν πᾶσιν ἀγαθοῖς εὐθηνουμένους καὶ εὐροοῦντας καὶ ἡστυνοσοῦν βλάβης καὶ ἐπηρείας ἀγεύστους. Ἐπὶ πᾶσι δὲ δῶκε Κύριος ὁ Θεός, ὃ τὸ θέλημα τῶν φοβουμένων αὐτὸν ποιῶν, εὐαρεστεῖν σου τὴν ἐκλαμπρότητα τῷ ἄνακτι καὶ Ἰλεων αὐτὸν ἔχειν καὶ εὐμενῶς ἐπιβλέποντα πάντα τὰ φίλα καὶ κεχαρισμένα δρῶσαν Θεῷ τε καὶ αἰσαρι καὶ ἄμφοιν ἀποδιδούσαν εὐκαιρῶς τὰ προσήκοντα, ὅπως τῇ τούτων ἀγάπῃ τετειχισμένη μηδὲν ὑφορᾶσθαι ἔχη ἀντίξουν κατὰ τε σώμα καὶ ψυχὴν εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα.

ΡΟΔΗΣ-ΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΣΤΑΜΟΥΛΗ

ΟΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΕΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ (1741)

Τὸν Ὀκτώβριο τοῦ 1717, κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ πολέμου ποῦ εἶχε κηρύξει ἡ Ὑψηλὴ Πύλη ἐναντίον τῆς Βενετίας ἀπὸ τὶς 9 Δεκεμβρίου 1714, ὁ στρατάρχης J. M. Schulenburg κατέλαβε καὶ πάλι τὴν Πρέβεζα, ποῦ εἶχε ἀποδοθεῖ στοὺς Ὀθωμανοὺς κατὰ τὸ τέλος τοῦ προηγούμενου βενετο-τουρκικοῦ πολέμου μὲ τὴ συνθήκη τοῦ Carlowitz (26 Ἰανουαρίου 1699). Ἡ δευτέρη βενετικὴ κατοχὴ ἐπικυρώθηκε μὲ τὴ συνθήκη τοῦ Passarowitz (10/21 Ἰουλίου 1718) καὶ κράτησε μέχρι τὴν ἔλευση τῶν δημοκρατικῶν Γάλλων μετὰ ἀπὸ τὴ συνθήκη τοῦ Campoformio (6/17 Ὀκτωβρίου 1797)¹.

Οἱ Πρεβεζάνοι — σύμφωνα μὲ τὶς πηγές, πολλὲς πρεβεζάνικες οἰκογένειες — ζήτησαν ἀπὸ τὶς βενετικὲς ἀρχές τὴ συγκρότηση τῆς μεθοριακῆς τους πόλης σὲ Κοινότητα στὰ 1740. Ἡ αἴτηση τῶν ἀντιπροσώπων αὐτῶν τῶν οἰκογενειῶν, ἡ σχετικὴ ἀλληλογραφία ἀνάμεσα στὸ γενικὸ προβλεπτὴ τῆς θάλασσας καὶ τῆ Γερουσία τῆς Βενετίας καὶ τέλος ὁ Κανονισμὸς τῆς Κοινότητας (1741), τὰ προνόμια τῶν μελῶν της (συγκρότηση τοῦ Συμβουλίου, ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τὶς ἀγγραφεῖς, δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν καὶ ἐκλέγεσθαι στὰ κοινοτικὰ ἀξιώματα κλπ.) καὶ τὰ καθήκοντά τους εἶναι γνωστὰ ἀπὸ τὴ μετάφραση καὶ τὴ δημοσίευση ἐγγράφων τοῦ Κρατικοῦ Ἀρχείου τῆς Βενετίας². Ὅρισμένα περιηγητικὰ κείμενα παρέχουν συμπληρωματικὲς πληροφορίες γιὰ τὸν τρόπο ἀσκήσεως τῆς κοινοτικῆς ἐξουσίας³.

Ὅμως, ἂν καὶ ὀρισμένα ὀνόματα εἶναι γνωστὰ ἀπὸ παράδοση⁴ ἢ ἔγιναν

1. Γιὰ τὰ γεγονότα αὐτὰ βλ. πρόχειρα ΠΕΤΡΟΥ Α. ΦΟΥΡΙΚΗ, «Μικρὰ συμβολὴ εἰς τὴν ἡπειρωτικὴν ἱστορίαν. Νικόπολις-Πρέβεζα», *Ἡπειρωτικὰ Χρονικά*, τ. Δ' (1929), σ. 280 κ.έ.

2. Κ. Δ. ΜΕΡΤΖΙΟΥ, «Ἡπειρωτικὰ σταχυολογήματα. Τὰ προνόμια τῆς Πρεβέζης ὑπὸ τὴν Ἐνετοκρατίαν», *Ἡπειρωτικὴ Ἔστια*, τ. ΙΑ' (1962), σ. 521-527.

3. ANDRÉ GRASSET SAINT SAUVEUR, *Voyage historique, littéraire et pittoresque dans les îles et possessions ci-devant vénitiennes du Levant*, A Paris, An VIII, σ. 265.

4. Βλ. ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ, *Δοκίμιον ἱστορικῆς τιως περιλήψεως... Ἄρτης καὶ Πρεβέζης*, Ἐν Ἀθήναις 1884, σ. 225-226. Πβ. τὰ ὀνόματα ποῦ παραδίδει ὁ Β.Ι. ΔΗΜΑΡΑΤΟΣ, λήμμα «Πρέβεζα», *Μεγάλῃ Ἑλληνικῇ Ἐγκυκλοπαίδεια*, ἀντλώντας ἀπὸ Γ.Δ. ΓΕΡΟΓΙΑΝΝΗ, *Πραγματεία περὶ τῆς Πρεβέζης* (ἀνέκδ.).

έμμεσα γνωστά από άλλες πηγές, επειδή κατείχαν κάποιο κοινοτικό αξίωμα⁵, στο σύνολό τους, οι οικογένειες που συγκρότησαν την Κοινότητα στα 1741 μάς ήταν άγνωστες. Ο γενικός προβλεπτής της θάλασσας Αντόνιο Λορεδάν επέλεξε τα μέλη του Κοινοτικού Σώματος ανάμεσα στις «καλύτερες» και «αξιες» οικογένειες που ήδη κατοικούσαν στην πόλη κατά τη στιγμή της ανακαταλή-

5. Βλ. Κ.Δ. ΜΕΡΤΖΙΟΥ, «Τὸ ἐν Βενετία Ἡπειρωτικὸν Ἀρχεῖον», *Ἡπειρωτικὰ Χρονικά*, τ. ΙΑ' (1936), σ. 287-290, 292. ΣΠ. Ι. ΑΣΔΡΑΧΑ, «Ἀπὸ τῆ συγκρότηση τοῦ ἀρματολισμοῦ (ἓνα ἀκαρνανικὸ παράδειγμα), *Ἑλληνικὴ Κοινωνία καὶ Οἰκονομία, νη' καὶ ιθ'* αἰῶνες, Ἀθήνα 1982, σ. 242 καὶ σ. 379 σημ. 31· πβ. τὰ ὄνόματα τοῦ ἐγγράφου 6, σ. 251. «Ὅψεις ἀπὸ τὸ προνομικὸ καθεστῶς τῆς Πάργας, Πρέβεζας καὶ Βόνιτσας», *στὸ ἴδιο*, σ. 212. Ἀπὸ τὴν ἀποδελτίωση τῶν συμβολαιογραφικῶν κωδικῶν τοῦ Ἀρχείου τῆς Πρέβεζας τῆς περιόδου 1742-1784 προκύπτει ὅτι τέτοια ἀξιώματα ἀνέλαβαν κατὰ χρονολογικὴ σειρὰ οἱ ἑξῆς: — Δῆμος Ἐάνθος, Δράκος Κεχράς, Ἰωάννης Ρέντζος: σύνδικοι (κῶδ. 95, 25 Ἰαν. 1742 καὶ 16 Φεβρ. 1742). — Νίκος (Τζόρας) Ἀναπλιώτης, Ἀθανάσης Γερογιάννης (βλ. καὶ 1761, 1779), Νικολὸς Παπάς: κριτὲς (κῶδ. 95, 16 Φεβρ. 1742). — Γιάννης Μπετζελέκης, Νικολὸς Κεχράς: σύνδικοι (κῶδ. 95, 25 Ἰαν. 1750). — Λάμπρος Ξενοῦλης, Βασίλης Βαντόρος: σύνδικοι (κῶδ. 95, 24 Ὀκτ. 1754 καὶ 7 Νοεμβρ. 1754). — Ἀθανάσης Γερογιάννης (βλ. καὶ 1742, 1779), Νικολὸς Πάσχος, Στάγιος Καλιγιάννης: σύνδικοι (κῶδ. 95, 19 Ἰαν. 1761). — Τζόρτζης Τζόγιας, Σωτήρης Παπατριαντάφυλλος, Πάνος Τζαρχαμπάς: σύνδικοι (κῶδ. 101, 15 Ἰουν. 1775 καὶ 20 Ἰουλ. 1775 καταχ. στὸν κῶδ. 102, 9 Μαρτ. 1781, σ. 292). — Τζόρτζης Κιτζίλης, Πάνος Παπαδιώτης (βλ. καὶ 1779): σύνδικοι (κῶδ. 42, 18 Φεβρ. 1777, φ. 21r). — Ἀθανάσιος Ρέντζος, Σεβαστιανὸς Πατρίκιος, Ἀθανάσης Γερογιάννης (βλ. καὶ 1742, 1761): σύνδικοι (κῶδ. 42, 11 Μαρτ. 1779, φ. 46r καὶ 4 Μαΐου 1779 καταχ. στὸν κῶδ. 101, 6 Μαΐου 1779, σ. 423). — Δημήτριος Γκιναβέλης, Πάνος Παπαδιώτης (βλ. καὶ 1777): προβλεπτὲς ἐπὶ τῶν ὁδῶν (κῶδ. 42, 28 Ἀπρ. 1779, φ. 48v). — Κώστας Γκιναβίας τοῦ Βασίλη: καντζιλιέρης τῆς ὑγείας (κῶδ. 102, 9 Ὀκτ. 1779, σ. 30 καὶ 9 Νοεμβρ. 1779, σ. 39). — Βασίλης Μάργερης, Χρῆστος Σκέφερης, Γιάννης Γερογιάννης τοῦ Ἀθανάση (βλ. καὶ 1782): σύνδικοι (κῶδ. 155, 15 Σεπτ. 1781, περιθ. φ. 4r). Πβ. Κ.Δ. ΜΕΡΤΖΙΟΥ, «Τὸ ἐν Βενετία...», *δ.π.*, σ. 289-290, ὅπου σὲ ἐγγράφω μὲ ἡμερομηνία 4 Ἰαν. 1781 S.V. ἀναφέρονται ὡς «attuali sindici» ὁ Ἀποστόλης Κονεμένος, ὁ Πέτρος Ξενάκης (προφανῶς ἀντὶ γὰρ Ξενοῦλης) καὶ ὁ Νικολὸς Μαλανδρής. — Γιάννης Γερογιάννης τοῦ Ἀθανάση (βλ. καὶ 1781): σύνδικος (κῶδ. 155, 3 Ἀπρ. 1782, φ. 11v). — Ἀθανάσιος Ρέντζος τοῦ Δράκου (ἔχι ὁ τοῦ 1779): σύνδικος (κῶδ. 102, 28 Ὀκτ. 1783 σ. 621). Πβ. Κ.Δ. ΜΕΡΤΖΙΟΥ, *δ.π.*, σ. 287-289, ὅπου σὲ ἐγγράφω ἀπὸ 2 Ἰουν. 1783, S.N. ὡς σύνδικος ἀναφέρεται ὁ Νικολὸς Γιωργαλὰς καὶ ὡς «usuoi colleghi», πιθανῶς οἱ ἄλλοι δύο σύνδικοι, ὁ Νικολὸς Ρέντζος καὶ ὁ Γιάννης Κιχράς (προφανῶς ἀντὶ γὰρ Κεχράς). — Γεώργιος Δαμιάνης: «ὄντας βαλμένος γι ο υ σ τ ι τ ζ ε ρ η ς μ ε προσκυνητὸ δευρέτο» (κῶδ. 102, 13 Νοεμβρ. 1783, σ. 625).

ψεῶς τῆς ἀλλὰ καὶ ἀνάμεσα στὶς οικογένειες τῶν «παλαιῶν» καὶ «ἀφοσιωμένων» ὑπηκόων τῆς Γαληνοτάτης Δημοκρατίας ποὺ κατέφυγαν στὴν Πρέβεζα ἀπὸ τὴν Κρήτη, τὸ Μοριά κλπ. μετὰ ἀπὸ τὴν τουρικὴ κατάκτηση τῆς πατρίδας τους. Ἀλλά, ἀν καὶ τὸ κείμενο ἀναφέρει ὅτι ἐπονται τὰ ὄνόματα τῶν οικογενειῶν αὐτῶν, ὁ κατάλογος λείπει ἀπὸ τὸ ἐγγράφω. Ὁ Κ.Δ. Μέρτζιος ἀναφέρει ρητὰ ὅτι ὁ κατάλογος «δὲν εὐρίσκεται εἰς τὰ ἐγγράφα ταῦτα οὔτε καὶ ἀνευρέθη ἀλλαχοῦ»⁶.

Τὸ κενὸ αὐτὸ συμπληρώνεται ἀπὸ ἓνα ἀντίγραφο τοῦ Κανονισμοῦ ποὺ ἀπὸκειται στὸ Ἀρχεῖο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης⁷. Πρόκειται γιὰ ἓνα χωριστὸ τετράφυλλο, διαστάσεων περίπου 28×19,5 ἐκ., ποὺ φυλάσσεται μαζί μὲ τὸ συμβολαιογραφικὸ κώδικα ὑπαριθ. 48. Τὸ κείμενο καλύπτει τέσσερις σελίδες. Ἡ κατὰ μῆκος τσάκιση στὴ μέση τῶν σελίδων δηλώνει ὅτι ἀρχικὰ τὸ ἐγγράφω εἶχε διπλωθεῖ στὰ δύο κατὰ μῆκος. Στὸ λίγο σκισμένο ἐπάνω δεξιὰ μέρος τῆς σελίδας ποὺ φέρεται ὡς ἐξώφυλλο ὑπάρχει ἡ ἐνδειξη «Decreto dell'Intti[mazi]on dela Comunita di Prevesa» ἐνῶ μία ἢ δύο γραμμὲς πρὶ κατὰ ἀπὸ τὴ μέση τῆς ἴδιας σελίδας, πάλι στὴ δεξιὰ πλευρά, ὁ συμβολαιογράφος Νικόλαος Ρέντζος⁸ ἔχει σημειώσει: «τερμενατζιον του λουρδαν δια την αρχοντια».

Στὸ ἐπάνω μέρος τῆς πρώτης σελίδας τοῦ κειμένου ἀναφέρεται ὅτι τοῦτο εἶναι ἀντίγραφο ἀπὸ τὸ βιβλίο τῆς Γραμματείας τῆς Κοινότητας: «Copia Trattata dall'Lib(ro) esistente nella Canc(ellari)a della Sp(etta)b(i)le Comunita di Prevesa»⁹. Σημείωση στὸ περιθώριο τῆς ἴδιας σελίδας ἀριστερὰ μᾶς πληροφορεῖ ὅτι στὶς 24 Ὀκτωβρίου 1778 S.N ὁ D^o Nicolò Renzo ζήτησε τὴν ἐκδοση αὐτοῦ τοῦ ἐγκυρου («in autentica e legal forma») ἀντιγράφου, γιὰ νὰ τὸ χρησιμοποιήσει ὅπου τοῦ χρειαστεῖ («valersene ovunque le occorresse») καὶ ὅτι τὸ ἀντίγραφο τοῦ παραδόθηκε μαζί μὲ τὸ πρωτότυπο.

Ἡ μετάφραση εἶναι ἐλεύθερη καὶ ἀποφεύγονται ἔτσι οἱ ἀπόλυτες ἐκφορὲς

6. Κ.Δ. ΜΕΡΤΖΙΟΥ, «Ἡπειρωτικὰ σταχυολογήματα...», *δ.π.*, σ. 524, σημ. 1. Βλ. καὶ ΣΠ. Ι. ΑΣΔΡΑΧΑ, «Ἀπὸ τῆ συγκρότηση...», *δ.π.*, σ. 379, σημ. 1, ὅπου ἀναφέρεται ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν μελῶν τοῦ Γενικοῦ Συμβουλίου τῆς Πρέβεζας δὲν εἶναι γνωστὸς ἀπὸ ἄλλη πηγή.

7. Κατάλογος τοῦ ἀρχείου ἔχει δημοσιευτεῖ ἀπὸ τὸν ἀρχιμανδριτὴ κ. ΦΙΛΑΡΕΤΟ ΒΙΤΑΛΗ, *Τὸ ἱστορικὸν ἀρχεῖον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης*, ἐκδ. Ἱ. Μητροπόλεως Νικοπόλεως, 1979. Πβ. ΤΟΥ ΙΔΙΟΥ, «Τὸ ἀρχεῖον τὸ ἐν τῇ Ἱερᾷ Μητροπόλει Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης εὐρισκόμενον», *Ἡπειρωτικὴ Ἔστια*, τ. Ε' (1956), σ. 652-656.

8. Ὁ γραφικὸς χαρακτήρας τοῦ Νικολάου Ρέντζου εἶναι γνωστὸς ἀπὸ τοὺς κώδικες ὑπαριθ. 101, 102, 103, 104 ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν ὑπογραφή του.

9. Σύμφωνα μὲ τὸ ἴδιο τὸ κείμενο, ἀντίγραφο τοῦ Κανονισμοῦ ποὺ ὑπέβαλε ὁ γενικός προβλεπτής στὴ Γερουσία θὰ καταχωριζόταν στὸ βιβλίο τῆς Γραμματείας τοῦ ἀνώτερου προβλεπτή τῆς Ἀγίας Μαύρας καὶ στὸ βιβλίο τῆς Γραμματείας τοῦ τακτικοῦ προβλεπτή τῆς Πρέβεζας.

και οι έλιγμοι του πρωτοτύπου. Κατά τα νοήματα ακολουθεί πιστά το Ιταλικό κείμενο. Υπάρχουν ελάχιστες και ασήμαντες παραλείψεις. Το έγγραφο της Πρέβεζας φέρει ημερομηνία συντάξεως 25 Ιουλίου 1741 S.N. από Αγία Μαύρα. Η αντίστοιχη ημερομηνία στη μετάφραση του εγγράφου των βενετικών αρχείων είναι ή 26η Ιουλίου 1741. Η διαφορά οφείλεται ίσως στο μεταφραστή.

Στο αντίγραφο της Πρέβεζας, τις υπογραφές του γενικού προβλεπτή της θάλασσας Αντόνιο Λορεδάν και του γραμματέα Zuanne Renato(;) ακολουθεί, με ημερομηνία 2 Αυγούστου 1741 S.N., ή βεβαίωση από τους γραμματέες Demetrio Montesanto και Alesandrin Zarlambà της καταχώρισης του Κανονισμού στο βιβλίο της Γραμματείας του άνωτερου προβλεπτή της Αγίας Μαύρας sgc Zuanne Zusto.

Για να διευκολυνθούν οι παραπομπές και οι έλεγχοι, τα όνόματα των οικογενειών που συγκρότησαν την Κοινότητα στα 1741 δέν δημοσιεύονται με τη σειρά που αναγράφονται στο έγγραφο αλλά αλφαβητικά. Είναι δέ τα εξής:

Cristo Adami
Gianni Adami
Stamatti tis Agoros
Giorgo Allvise
Niccolò Anaplioti
Stathi Anastassi
Sterio Anastassi
Panagiotti Andruzo
Stamatti Apostoli
Attanassi Arapachi
Saffiri Baldanzi
Anastassi Bezelechi
Apostoli Bezelechi
Gianni Bezelechi
Francesco Bolini
Crhisto (sic) Braimi
Dimò Bucuvalli
Tomaso Bugnivelli
Niccolò Burasani
Staico Caligianni
Panagiotti Caliva
Zaffiri Caliva
Dimo Calomira

Niccolò Candio
Gianni Cangelari
Draco Chiecrà
Niccolò Chiecrà
Policroni Chiprioti
Apostoli Chizachi
Niccolò Chizachi
Gianni Cigarà (βλ. και Zigarà)
Apostoli Conemeno
Gianni Culurioti
Crhisto (sic) Darra
Giorgo Darra
Dusman Dusmani
Panagiotti Fillipa
Gian(n)i Fillippa
Spiro Gavrioli
Attanassi Gerogianni
Stathi Gianopullo
Vassili Ginaca
Nasto Ginavelli
Giorgo Giorgalli
Pano Glichì
Gianni Gruso

Zugagni Lazari
Dimo Levendachi
Giorgachi Luropullo
Gianni Mandallà
Niccolò Margomeno
Thodorin Michieli
Simo Monovassioti
Andrea Moraiti
Stathi Moraiti
Vassili Moraiti
Dimo Nichilamba
Gero Attanassi Niocoritti
Niccolò Papà
Zaffiri Papadato
Panagiotti Papadoppullo
Policroni Papadopulo
Stathi Pappadopullo
Giorgo Papagianni
Calo (?) Papapostoli
Sottiri Papatr(i)a(n)taffillo
Niccolò Pasco
Bastian Patrighio
Giorgachi Precossi
Giorgo Pricandi
Riso Raftopullo
Thano Renzo
Attanassi tis Saffirenas
Gianni Salpaleva
Lambro Sambo
Gian(n)i Scalza d'Alexi
Vassili Schiedaressi
Dimo Schieffessi (sic)
Panagiotti Sissimo
Papa Crhisto (sic) tu Sissimu
Vassili Vandoro e frat(eli)
Attanassi Vassilopulo
Apostoli Vlacogianni
Dimo Xantho
Dimo Xantho
Draco Xanthi
Lambro Xenulli
Dimitri Zambarà
Crhisto (sic) Zarlambà
Panagiotti Zarlambà
Rettoerito Zarlambà
Gian(n)i Zigarà (βλ. και Cigarà)
Zorzi Zogia
Niccolò Zucalà

Παρατηρούμε ότι:

—Ορισμένα επώνυμα επαναλαμβάνονται, π.χ. από την οικογένεια Adami αναγράφονται ό Cristo και ό Gianni· από τους Bezelechi, ό Anastassi, ό Apostoli και ό Gianni· από τους Chiecrà, ό Draco και ό Niccolò· από τους Chizachi, ό Apostoli και ό Niccolò· από τους Darra, ό Crhisto (sic) και ό Giorgo· από την οικογένεια Zarlambà, ό Crhisto (sic), ό Panagiotti και ό Rettoerito· ό Panagiotti και ό Gianni Filippa· και, εάν δέν πρόκειται για συνωνυμία, από την οικογένεια Moraiti, ό Andrea, ό Stathi, ό Vassili και από τους Papadopulo, ό Panagiotti, ό Policroni και ό Stathi¹⁰.

10. Σημειώνουμε ότι διάταξη του Κανονισμού της Κοινότητάς της Αγίας Μαύρας (1685), που χρησίμεψε σαν πρότυπο για την οργάνωση της Κοινότητάς της Πρέβεζας, δείχνει ότι τα μέλη του Συμβουλίου πρέπει να ανήκουν σε διαφορετικές οικογένειες, βλ. ΚΩΝΣΤ. Γ. ΜΑΧΑΙΡΑ, 'Η Λευκάς επί Ένετοκρατίας 1684-1797', Αθήνα 1951, σ. 50. Π.β. όμως και τον ονομαστικό κατάλογο του σχετικού υπομνήματος των Λευκαδίων, όπου, και εδώ, ορισμένα επώνυμα επαναλαμβάνονται, στο ίδιο, σ. 39, σημ. 1.

Ἐκτός ἀπὸ ἄλλες πάλι οἰκογένειες, ὁ Κατάλογος ἀναγράφει ὀρισμένα μόνο μέλη καὶ ἀγνοεῖ ἄλλα τὰ ὁποῖα γνωρίζουμε ἀπὸ τὶς συμβολαιογραφικὲς πηγές ὡς ἐνήλικα τὸν Ἰανουάριο τουλάχιστο τοῦ 1742¹¹.

— Δὲν ἀναγράφονται οἰκογένειες τῶν ὁποίων μέλη μὲ τὸν τίτλο τοῦ τζιταντί-νου, τοῦ πρεντζιπάλε ἢ προεστοῦ γνωρίζουμε ἤδη ἀπὸ τὰ πρῶτα χρόνια τῆς συστάσεως τῆς Κοινότητος, ὅπως ὁ Παῦλος Ἀλεάνδρης, ὁ καντζιλιέρης Πέτρος Ἀλεάνδρης, ὁ Αὐγουστὶν Βαλεντίνης, ὁ ἐκλαμπρότατος κουβερναδόρος Γεώργιος Καλλιόπουλος¹², ὁ καπετὰν Τζόρτζης Καράβελας¹³. Ὅσο γιὰ τὶς οἰκογένειες ποὺ δὲν ἀναγράφονται στὸν Κατάλογο ἀλλὰ ποὺ ἀναδεικνύουν μέλη τους στὰ κοινοτικὰ ἀξιώματα μερικὲς δεκαετίες ἀργότερα¹⁴, μποροῦμε νὰ συμπεράνουμε ὅτι ἴσως ἔγιναν δεκτὲς σὲ κάποια μεταγενέστερη διεύρυνση τῆς Κοινότητος¹⁵. — Ἐλάχιστα ἀπὸ τὰ ὀνόματα αὐτὰ παραδίδονται καὶ ἀπὸ τὸν Σερραφεῖμ Βυζάντιο καὶ ἀπὸ τὸν Β.Ι. Δημάρατο (βλ. ἐδῶ, σ. 403, σημ. 4). Συγκεκριμένα, ὁ πρῶτος ἀναφέρει ἀνάμεσα στὶς παλαιότερες ἐπίσημες οἰκογένειες τὰ ὀνόματα Κονεμένου, Γερογιάννη, Γρινάκα, Κεχρά, Γκενοβέλη, Τσαρλαμπᾶ, Ἀδάμη,

11. Ὅπως ὁ Πάνος Κεχράς καὶ ὁ Ἰωάννης Ρέντζος, βλ. Ἀρχ. Πρέβεζας, κώδ. 95, συμβολαιογράφος Σωτήρης Παπατριαντάφυλλος, πράξεις ἀπὸ 13 Ἰαν. 1742, 25 Ἰαν. 1742, 17 Ὀκτ. 1742.

12. Ὁ.π., ἐξουσιοδότηση ἀπὸ 16 Φεβρ. 1742.

13. «Δεριγγέρι τὸ ἀφεντικὸ μπεργάντε», ὁ.π., ἐξουσιοδότηση ἀπὸ 12 Ἰουν. 1752. Παντρεύεται τὴν Εὐγενία, θυγατέρα τοῦ ποτὲ Δράκου Κεχρά, μέλους τοῦ Συμβουλίου (βλ. τὸ ὄνομα στὸν Κατάλογο, ἐδῶ, σ. 406), καὶ τῆς κυράτζας Δέσπως, κώδ. 102, συμβολαιογράφος Νικόλαος Ρέντζος, σ. 306-7, προικοσύμφωνο ἀπὸ 29 Ἀπριλίου 1752 καταχ. στὶς 10 Μαΐου 1781. Προεστὸς καὶ ἄρχοντας, κώδ. 101, ἴδιος συμβολαιογράφος, 8 Σεπτ. 1776, σ. 83.

14. Βλ. ἐδῶ, σ. 404, σημ. 5, Τζόρτζης Κιτζίλης, Πάνος Παπαδιώτης, Βασίλης Μάργερης, Γεώργιος Δαμιάνης. Σημειώνουμε ὅτι ἡ Ἀγγελική, θυγατέρα τοῦ Τζόρτζη Κιτζίλη, ἦταν σύζυγος, καθὼς προκύπτει ἀπὸ τὴ διαθήκη της (Ἀρχ. Πρέβεζας, κώδ. 39, συμβολαιογράφος Κων. Γρινάκας, 17 Σεπτ. 1784) μέλους τῆς ἰσχυρῆς οἰκογένειας Ρέντζου (βλ. τὸ ὄνομα στὸν Κατάλογο, ἐδῶ, σ. 407), ἡ ὁποία κατὰ τὸ διάστημα 1742-1784 ἀνέδειξε τουλάχιστον τρεῖς συνδίκους (βλ. ἐδῶ, σ. 404, σημ. 5). Μὲ ἐπιφύλαξη πρέπει ἐπίσης νὰ ἀναφέρουμε τὸ γάμο κάποιου Ματθαίου Μάργερη μὲ τὴν Ἑλένη, θυγατέρα τοῦ ποτὲ Κώστα Ἀσίχη ἀπὸ Ἀγία Μαύρα καὶ τῆς ποτὲ Κάλως Σιαδαρέση, ποὺ καὶ τὸ δικό της ἐπώνυμο ἀπαντᾷ στὸν Κατάλογο τοῦ 1741 (βλ. ἐδῶ, σ. 407).

15. Γνωρίζουμε ἐγγραφή τριῶν νέων μελῶν στὰ 1771, βλ. Κ.Δ. ΜΕΡΤΖΙΟΥ, «Τὸ ἐν Βενετία...», ὁ.π., σ. 292. Στὰ 1787 τὸ Γενικὸ Συμβούλιο ἀπαρτιζόταν ἀπὸ 120-125 τουλάχιστον οἰκογένειες, βλ. ΣΠ.Ι. ΑΣΑΡΑΧΑ, «Ἀπὸ τὴ συγκρότηση...», ὁ.π., σ. 379, σημ. 31 καὶ σ. 250, ἐγγραφο 5. Στὰ 1804 ἔγιναν δεκτὰ 28 νέα μέλη, βλ. ΝΕΣΤΟΡΟΣ ΓΕΩΡΓΙΤΣΗ, «Ἡ Συμπολιτεία τοῦ Ἀκρωτηρίου (Κοντινέντε), Πρεβέζης, Βονίτσας, Πάργας, Βουθρωτοῦ», Ἡπειρωτικὴ Ἔστια, τ. ΣΤ' (1957), σ. 824· ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ ΒΡΕΚΟΣΗ, «Ἡ συνθήκη τῆς 21 Μαρτίου 1800 καὶ τὰ προνόμια τῶν ἠπειρωτικῶν πόλεων Πρεβέζης, Πάργας, Βονίτσας καὶ Βουθρωτοῦ», Ἡπειρωτικὰ Χρονικά, τ. Γ' (1928), σ. 287· ΣΠ.Ι. ΑΣΑΡΑΧΑ, «Ὁψεις...», ὁ.π., σ. 372, σημ. 17.

Λουρόπουλου, Ρέντσου, Παπατριαντάφυλλου καὶ κατατάσσει τὴν οἰκογένεια Σκέφερη στὶς νεότερες. Ἀπὸ τὶς παλαιότερες δὲ «τιμαριωτικὲς» οἰκογένειες ποὺ ἀναφέρει ὁ δεῦτερος, στὸν Κατάλογο ὑπάρχουν μόνο τὰ ὀνόματα Γερογιάννη καὶ Παπαδόπουλου ἐνῶ, ἀπὸ αὐτὲς ποὺ παραδίδει ὡς μεταγενέστερες, οἱ οἰκογένειες Κονεμένου, Γενοβέλη καὶ Λουρόπουλου.

— Δὲν γνωρίζουμε ἂν ἡ δευτέρη διαδοχικὴ ἀναγραφή τοῦ ζεύγους τῶν ὀνομάτων Gianni Zigarà (ὡς Cigarà τῆ δευτέρη φορά) καὶ Dimo Xantho ἀφορᾷ ὁμώνυμα ἄτομα ἢ ὀφείλεται σὲ λάθος.

Παρακάμπτουμε πρὸς τὸ παρὸν τὴν ἀποκατάσταση ἀριθμητικῆς σχέσης ἀνάμεσα στὶς 94 αὐτὲς ἐπίλεκτες οἰκογένειες, ποὺ προτείνονται γιὰ τὴν ἀπόκτηση τῶν ἀστικῶν δικαιωμάτων, καὶ τὸ συνολικὸ πληθυσμὸ τῆς πόλης, διότι εἶναι ἀμφίβολο ἂν τὰ ποσὰ ποὺ διαθέτουμε γιὰ τὴ σύγκριση εἶναι ὁμοειδῆ. Στὰ 1740 ὁ γηγενὴς πληθυσμὸς τῆς Πρέβεζας ἀποτελεῖται ἀπὸ 200 οἰκογένειες ἢ 900 ψυχές¹⁶. Στὸν ἀριθμὸ αὐτὸ δὲν ἔχει συμπεριληφθεῖ ὁ ὕψηλός πληθυσμὸς τοῦ προαστείου (borgo), κτισμένου καὶ κατοικημένου ἀπὸ ἐπὶλυδες, ὅπου θὰ κατοικοῦσαν ἴσως, ἂν βέβαια ἐμπιστευτοῦμε κατὰ λέξη τὴ μεταφρασμένη πηγὴ ποὺ διαθέτουμε, καὶ οἱ προσφυγικὲς ἐκείνες οἰκογένειες ἀπὸ τὶς πρῶν βενετικὲς κτήσεις, ἀπὸ τὶς ὁποῖες τελικὰ ἐπιλέχθηκαν ἐπίσης τὰ μέλη τῆς Κοινότητος. Ὅμως δὲν μποροῦμε νὰ γνωρίζουμε μὲ βεβαιότητα ποιοὺς συγκαταλέγει ὁ γενικὸς προβλεπτής στὸ γηγενὴ πληθυσμὸ, ποιοὶ κατοικοῦν μέσα στὸ κάστρο, μετὰ ἀπὸ παρέλευση τριάντα σχεδὸν χρόνων ἀπὸ τὴ συνθήκη τοῦ Passarowitz. Οὔτε ἐπιτρέπεται νὰ διακρίνουμε τὶς προσφυγικὲς ἀπὸ τὶς γηγενεῖς οἰκογένειες μὲ κριτήριον τὸ ἐπώνυμο, ἀκόμη καὶ στὶς προφανεῖς περιπτώσεις, διότι μόνο τὸ στοιχεῖο αὐτὸ δὲν ἀποτελεῖ ἱκανοποιητικὴ ἀπόδειξη γιὰ τὸν προσδιορισμὸ τῆς καταγωγῆς.

Παρεπιμπτόντως, θὰ ἦταν ἀπίθανο — καὶ ἴσως συνδυάζουμε φράσεις ἀθῶες — ἡ ρητὴ ἀναφορὰ τοῦ προβλεπτοῦ στὸ γηγενὴ μόνο πληθυσμὸ νὰ ἔχει σχέση μὲ τὴν ἀρχικὴ αἵτηση τῶν ἀντιπροσώπων «πολλῶν»¹⁷ — καὶ ὅχι τοῦ συνόλου τῶν — οἰκογενειῶν τῆς πόλης νὰ συσταθεῖ ἡ Κοινότητα ἀπὸ γηγενεῖς¹⁸. Δὲν θὰ ἦταν ἀπίθανο ὅμως ἡ τελικὴ μικτὴ σύσταση τοῦ Κοινοτικοῦ Σώματος ἀπὸ ἐπίλεκτες οἰκογένειες γηγενεῖς καὶ προσφυγικὲς, ποὺ ἐνδεχομένως θὰ ἀπέδειξαν ὅτι εἶχαν ἀντίστοιχους τίτλους καὶ στὴν πρῶν βενετοκρατούμενη πατρίδα τους, νὰ ἀποβλέπει σὲ κάποια ἐξισορρόπηση, νὰ ἔχει σχέση μὲ τὶς «ἐπιβαρύνσεις ἐξ αἰτίας τῆς κακῆς συμπεριφορᾶς μερικῶν κακοποιῶν», τὴ διαίρεση τοῦ «Κοινοῦ», τὴν «ἀταξίαν», τὴν «ἐπιβουλήν κακῶν ἀνθρώπων» καὶ τὴ «δυστυχῆ

16. Ὁ γενικὸς προβλεπτής Ἀντόνιο Λορεδὰν πρὸς τὸ δόγη, Κ.Δ. ΜΕΡΤΖΙΟΥ, «Ἡπειρωτικὰ σταχυολογήματα...», ὁ.π., σ. 523.

17. Ἐκκλήση τῶν Πρεβεζάνων πρὸς τὸ δόγη, ὁ.π., σ. 521.

18. Ὁ.π., σ. 522.

κατάστασιν», στην οποία αναφέρονται οι αντιπρόσωποι¹⁹, καθώς και με την αὐτόβουλη παρέμβαση τῶν δημογερόντων ἢ ἰδιωτικῶν μεσαζόντων, πού δημιουργεῖ «σύγχισιν», ἢ με τὶς ἀεπιδρομές τῶν κακοποιῶν», στὶς ὁποῖες ἀναφέρεται ὁ γενικὸς προβλεπτής²⁰. Οἱ ὑπαινεγμοὶ αὐτοὶ εἶναι βέβαια ἀσαφεῖς καὶ θὰ μπορούσαν νὰ ἀναφέρονται τόσο σὲ ἐσωτερικὲς ἀντιθέσεις ὅσο καὶ σὲ κάθε εἶδους ἐπεμβάσεις, παρεμβάσεις καὶ συμμαχίες με ὀρμητήριο καὶ ἀφετηρία μιὰ ἐνδοχώρα πού ὑφίσταται διαφορετικὴ κυριαρχία ἀλλὰ πού κατοικεῖται ἀπὸ ἐθνικὰ ὁμογενὴ πληθυσμό. Στὰ ἔγγραφα αὐτὰ δίνεται ἄλλωστε ὀνομαστικὰ ἐμφαση στὰ προβλήματα πού δημιουργεῖ ἡ γειτνίαση με τὸ «Κράτος τῶν βαρβάρων»²¹, οἱ κίνδυνοι στοὺς ὁποίους εἶναι ἐκτεθειμένη ἡ ζωὴ καὶ τὰ ἀγαθὰ τῶν κατοίκων καὶ τὰ προβλήματα πού δημιουργεῖ γιὰ τὶς ὁμαλὲς σχέσεις τῆς Βενετίας με τὴν ὀθωμανικὴ διοίκηση ἢ συνεχῆς εἰσροὴ ὀθωμανῶν ὑπηρετικῶν στὴν Πρέβεζα. Οἱ διαθέσιμες πηγές ὅμως, ἀν καὶ ἀόριστα ἀναφέρονται σὲ ἀντίθετες ὁμάδες²², δὲν στοιχειοθετοῦν τὴν ὑπαρξὴ συγκεκριμένων συμφερόντων οὔτε τὸν ἐπακόλουθο φατριασμό μέσα στὴν Κοινότητα αὐτὴν τῆ στιγμῆ.

Εἶναι ἐνδιαφέρουσα ἡ προβολὴ αὐτῶν τῶν ὀνομάτων ἐπάνω στὰ στοιχεῖα πού ἔχουν ἤδη προκύψει ἀπὸ τὴν ἀποδελτίωση καὶ τὴν ἐπεξεργασία τῶν πρώτων συμβολαιογραφικῶν κωδικῶν τοῦ Ἀρχείου τῆς Πρέβεζας (1742-1784)²³. Πληροφορίες ἀπὸ τὰ συμβόλαια, πού ὅμως ὁ συμβολαιογράφος δὲν ἦταν καὶ ὑποχρεωμένος νὰ παραθέτει, σχετικὲς με τὴν κοινωνικὴ καὶ τὴν ἐπαγγελματικὴ κατάσταση τῶν συμβαλλομένων, ἔχουν ἤδη διαμορφώσει τὴν εἰκόνα τῆς συνολικῆς παρουσίας καὶ τῆς συχνότητος με τὴν ὁποία ἐμφανίζονται στὸ συμβολαιογραφεῖο, ὄχι βέβαια τὰ συμβαλλόμενα κάθε φορὰ μέλη τῆς Κοινότητος, πάντως αὐτοὶ γιὰ τοὺς ὁποίους ἀπὸ τὰ συμβόλαια συμπτωματικὰ προκύπτει ὅτι ἀνέλαβαν κάποια στιγμῆ κατὰ τὸ διάστημα 1742-1784 κάποιο κοινοτικὸ ἀξίωμα²⁴. Μέσα ἀπὸ τὶς οἰκογένειες τοῦ Καταλόγου τοῦ 1741 αὐτὴ ἡ εἰκόνα

19. Ὁ.π., σ. 521, 522.

20. Ὁ Ἀντόνιο Λορεδάν πρὸς τὸ δόγη, ὁ.π., σ. 522, 523.

21. Οἱ Πρεβεζάνοι πρὸς τὸ δόγη, ὁ.π., σ. 521.

22. Βλ. Ἀρχ. Πρέβεζας, κώδ. 95, συμβολαιογράφος Σωτήρης Παπατριαντάφυλλος, ἐξουσιοδοτήσεις ἀπὸ 25 Ἰαν. 1742 καὶ ἀπὸ 16 Φεβρ. 1742· κώδ. 101, συμβολαιογράφος Νικόλαος Ρέντζος, ἐξουσιοδοτήσεις ἀπὸ 16 Ἀπρ. 1776, σ. 57-58 καὶ ἀπὸ 21 Ἀπρ. 1776, σ. 59-60· κώδ. 42, συμβολαιογράφος Κων. Γκινάκας, ἐξουσιοδότηση ἀπὸ 16 Μαΐου 1780, φ. 58ν. Γιὰ τὴ δραστηριότητα συγκεκριμένων φατριῶν στὰ μέσα τῆς δεκαετίας τοῦ 1780, βλ. Σπ. Ι. ΑΞΑΡΑΧΑ, «Ἀπὸ τὴ συγκρότηση...», ὁ.π.

23. Βλ. RODI-ANGÉLIQUE STAMOULIS, *Population urbaine et alphabétisation en Grèce au XVIIIème siècle. L'exemple de Prévéza d'après les actes de ses notaires*. Ἀνέκδ. διδακτ. διατριβὴ 3ου κύκλου, Πανεπιστήμιο Paris-Sorbonne (Paris IV), Φεβρ. 1981.

24. Ὁ.π., σ. 60-68, 69, 111-148, 226, 230 καὶ πίν. III11-III16.

ἐλέγχεται ἀντίστροφα. Θυμίζουμε ὅτι ἡ φαινομενικὴ διάσπαση τοῦ Ἀρχείου κατὰ τὰ ἔτη 1744-1749 ὀφείλεται στὴ χηρεία τῆς θέσης τοῦ συμβολαιογράφου κατὰ τὴν ἐποχὴ αὐτῆ· ὅτι ἡ δευτέρη διάσπαση (Ἰούν. 1768-Ἰούν. 1775) ὀφείλεται στὴν ἀπώλεια ἢ τὴν καταστροφὴ μερικῶν κωδικῶν ἢ τῶν τελευταίων σελίδων τοῦ πρώτου, ὑπαριθ. 95, συμβολαιογραφικοῦ κώδικα τοῦ Ἀρχείου²⁵. Ἀκόμη, ὅτι τὸ διάστημα 1749-1784 διαιρέθηκε σὲ διαδοχικὲς πενταετίες, γιὰ νὰ διαγραφοῦν ἐνδεχόμενες ἐξελίξεις τῶν φαινομένων πού ἐξετάζουμε. Στούς πίν. Ια, Ιβ, ΙΙΙ οἱ σειρὲς α ἀπεικονίζουν τὴ συχνότητα ἐμφάνισης τοῦ συνόλου τῶν συμβαλλομένων ἀνδρῶν κάθε πενταετίας²⁶. Ἐντοπιστικῶς μέσα στὰ συμβόλαια καὶ ἀπεικονίζονται ἀριθμητικὰ: 1ο) τὰ συμβαλλόμενα μέλη τῆς Κοινότητος (πίν. Ια σειρὲς β), 2ο) ἄλλα μέλη τῶν οἰκογενειῶν τῆς Κοινότητος τὰ ὁποῖα δὲν ἀναγράφονται στὸν Κατάλογο τοῦ 1741 (πίν. Ια σειρὲς γ) καὶ 3ο) τὰ μέλη τῶν οἰκογενειῶν οἱ ὁποῖες, ἀν καὶ δὲν ἀναφέρονται στὸν Κατάλογο τοῦ 1741, συνδέονται, καθὼς προκύπτει ἀπὸ συμβολαιογραφικὲς πράξεις πού ἔχουν συνάψει, με ἐπιγαμία με τὶς οἰκογένειες πού ἀναγράφονται (πίν. Ιβ σειρὲς γ). Δίπλα στὸν ἀριθμὸ τῶν ἀσφαλῶν περιπτώσεων, μέσα σὲ παρένθεση καὶ με ἐρωτηματικὸ, σημειώνεται ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀτόμων τῶν ὁποίων ἡ συγγένεια με τὰ μέλη τῆς Κοινότητος δὲν ἀποδεικνύεται ἱκανοποιητικὰ ἀπὸ τὰ στοιχεῖα πού παρέχουν οἱ συμβολαιογραφικοὶ κώδικες. Ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν τῶν ἀμφίβολων περιπτώσεων προστίθεται στὸν ἀριθμὸ τῶν ἀσφαλῶν περιπτώσεων καὶ τὸ νέο σύνολο σημειώνεται δίπλα (π.χ. στοὺς πίν. Ια, Ιβ) ἢ κάτω (π.χ. στοὺς πίν. ΙΙα, ΙΙβ) ἀπὸ τὸ σύνολο τῶν ἀσφαλῶν περιπτώσεων σὲ παρένθεση καὶ με ἐρωτηματικὸ. Σχηματίζονται ἔτσι οἱ ἐξῆς κατηγορίες:

- συμβαλλόμενοι πού ἀναγράφονται ὀνομαστικὰ στὸν Κατάλογο τοῦ 1741,
- ἡ προηγούμενη ὁμάδα ἐνισχυμένη καὶ με ἄλλα μέλη τῶν ἰδίων οἰκογενειῶν, τὰ ὁποῖα ὅμως δὲν ἀναγράφονται στὸν Κατάλογο αὐτὸν (πίν. Ια σειρὲς β+γ),
- ἡ προηγούμενη ὁμάδα διευρυμένη καὶ πρὸς μέλη οἰκογενειῶν πού συνδέονται με ἐπιγαμία με τὶς οἰκογένειες τῆς Κοινότητος (πίν. Ιβ σειρὲς β+γ).

Ἡ ποσοστιαία ἐπὶ τοῖς % ἀναλογία κάθε μιᾶς ἀπὸ τὶς τρεῖς αὐτὲς ὁμάδες —καὶ μαζί με τὶς ἀμφίβολες περιπτώσεις κάθε φορὰ— ὑπολογίζεται σὲ σχέση με τὸ σύνολο τῶν συμβαλλομένων πού ἐμφανίζουν τὶς ἀντίστοιχες συχνότητες σὲ κάθε πενταετία:

25. Γιὰ τὴν ἱστορία τῶν πρώτων συμβολαιογράφων τῆς Πρέβεζας, βλ. ὁ.π., σ. 25-34 καὶ πίν. Ι. ΡΟΔΗΣ ΣΤΑΜΟΥΛΗ, «Ὁ ἀλφαριθμητισμὸς στὴν Πρέβεζα κατὰ τὸν 18ο αἰῶνα (1742-1784)», Ἐρανιστής, τ. 17 (1981), σ. 86-87 καὶ σημ. 4.

26. Βλ. RODI-ANGÉLIQUE STAMOULIS, *Population...*, ὁ.π., πίν. ΙΙΙ3, στῆλες με τὴν ἐνδειξὴ Η. Στὶς στῆλες F εἰκονίζεται ἡ συχνότητα ἐμφάνισης τῶν γυναικῶν συμβαλλομένων, γιὰ τὶς ὁποῖες βλ. στὸ ἴδιο καὶ πίν. ΙΙΙ2. Γιὰ τὶς ποσοστιαίες ἐπὶ τοῖς % ἀναλογίες, βλ. πίν. ΙΙΙ4 καὶ ΙΙΙ5.

- πίν. Ια σειρές β πρὸς σειρές α, βλ. πίν. Ια σειρές α
 — πίν. Ια σειρές β+γ πρὸς σειρές α, βλ. πίν. Ια σειρές β
 — πίν. Ιβ σειρές β+γ πρὸς σειρές α, βλ. πίν. Ιιβ

Πιὸ συγκροτημένη ἀντίληψη τοῦ ὕλικου πού εἰκονίζεται ἀναλυτικά στοὺς πίν. Ι καὶ ΙΙ προσφέρει ἡ ἀθροιστικὴ ἀπεικόνιση τῶν ἴδιων στοιχείων στοὺς πίν. ΙΙΙ καὶ ΙV. Ἔχουν προστεθεῖ μαζί τὰ στοιχεῖα τῶν συχνοτήτων 1 καὶ 2 (χαμηλές συχνότητες)· 3, 4 καὶ 5 (μεσαῖες συχνότητες)· καὶ 6, 7, 8 κλπ. (ὕψηλές συχνότητες).

Τὸ 42,55% (40 ἄτομα) τοῦ Κοινοτικοῦ Σώματος τοῦ 1741 ἐμφανίζονται τουλάχιστο μία φορά ὡς συμβαλλόμενοι κατὰ τὸ διάστημα 1742-84. Συνολικὰ τὸ βάρος τους εἶναι μηδαμινό, διότι ἀντιπροσωπεύουν μόλις τὸ 2,55% τοῦ συνόλου τῶν συμβαλλομένων (1564 ἄτομα) τῆς περιόδου αὐτῆς. Ἐννέα ἐπώλυμα (ὑπάρχουν ἐπίσης 2 ἀμφίβολες περιπτώσεις) δὲν ἀπαντοῦν καθόλου μετὰ τῶν συμβαλλομένων ἐνῶ ἀνιχνεύονται μέλη τῶν οἰκογενειῶν τῶν ὑπολοίπων. Ἡ παρουσία τῶν ἀτόμων πού ἀναγράφονται στὸν Κατάλογο τοῦ 1741, ρυθμιστικὴ (25%) κατὰ τὴ διετία 1742-44 (πίν. Ια, σύνολο, σειρὰ α), ὑποχωρεῖ σημαντικὰ ἀλλὰ παραμένει ἐντονη (12,94%) κατὰ τὸ 1749-53. Ἀκολουθοῦν ἀλλεπάλληλες καὶ ραγδαῖες ὑποχωρήσεις καὶ στὸ τέλος ἡ συμμετοχὴ τους γίνεται ἀσήμαντη: 7,79% κατὰ τὸ διάστημα 1754-58, 5,67% κατὰ τὸ 1759-63, 3,50% κατὰ τὸ 1764-68, 1,99% κατὰ τὸ 1775-79 καὶ 1,04% κατὰ τὸ 1780-84. Ἡ φθίνουσα αὐτὴ σειρὰ ἐκφράζει προφανῶς τὴ βιολογικὴ φθορὰ τῶν ἀτόμων πού συγκρότησαν τὴν Κοινότητα στὰ 1741. Ἀξιοσημείωτο εἶναι ὅτι συνολικὰ ἐπαναλαμβάνεται, ἀν καὶ σὲ πολὺ μικρότερη κλίμακα, καὶ ἀπὸ τὴν ομάδα πού περιλαμβάνει ἐπίσης τὰ μέλη τῶν οἰκογενειῶν τῶν ἀτόμων πού ἀναγράφονται στὸν Κατάλογο τοῦ 1741. Ἡ συμμετοχὴ αὐτῆς τῆς διευρυμένης ομάδας εἶναι πολὺ ἰσχυρότερη. Συνολικὰ ἀποτελεῖ τὸ 12,53% τῶν συμβαλλομένων τῆς περιόδου 1742-84. Ἄν συνυπολογίσουμε τὶς ἀμφίβολες περιπτώσεις, τὸ ποσοστὸ αὐτὸ ἀυξάνει σὲ 15,79%. Στὰ 1742-44 ἡ ομάδα ἀντιπροσωπεύει τὸ 1/3 (33,82%) τοῦ συνόλου τῶν συμβαλλομένων (36,76% μαζί μὲ τὶς ἀμφίβολες περιπτώσεις, πίν. Ια, σύνολο, σειρὰ β). Στὰ 1749-53 μειώνεται σὲ 25,89% (27,33% ἀν συνυπολογιστοῦν οἱ ἀμφίβολες περιπτώσεις). Χαρακτηριστικὴ εἶναι ἡ μεγάλη ὑποχώρηση τῆς ἐπόμενης περιόδου (1754-58), κατὰ τὴν ὁποία ἡ ομάδα αὐτὴ συγκροτεῖ τὸ 14,93% τῶν συμβαλλομένων (20,77% μαζί μὲ τὶς ἀμφίβολες περιπτώσεις). Κατόπιν, ἐνῶ συνολικὰ ἡ τάση εἶναι φθίνουσα, παρουσιάζεται κάποια ἀστάθεια στὰ ποσοστὰ συμμετοχῆς: 12,76% στὰ 1759-63, 13,68% στὰ 1764-68, 12,50% στὰ 1775-79 καὶ 11,04% στὰ 1780-84. Ἄν συνυπολογιστοῦν οἱ ἀμφίβολες περιπτώσεις, ἡ ἰσχὺς τῆς ομάδας παρουσιάζει ἀντίστοιχα τὴν ἀκόλουθη ἐξέλιξη: 14,18%, 16,84%, 15,21% καὶ 16,41%.

Ἐπειδὴ συμπτωματικὰ μόνο μαθαίνουμε ἀπὸ τὰ συμβόλαια τὶς οἰκογένειες

ἡ δὲν ἀναγράφονται στὸν Κατάλογο τοῦ 1741 ἀλλὰ συνδέονται μὲ ἐπιγάμια μὲ τὶς οἰκογένειες πού ἀναγράφονται, εἶναι προφανές ὅτι οἱ περιπτώσεις πού ἐντοπίστηκαν δὲν ἐξαντλοῦν τὸν πραγματικὸ ἀριθμὸ. Ἐνδεικτικὰ μόνον ἀναφέρουμε τὰ στοιχεῖα πού προκύπτουν. Τὰ ἄτομα αὐτὰ ἐνισχύουν τὴν ομάδα κατὰ 8,57% περίπου κατὰ μέσον ὄρο μέχρι τὸ 1754-58 καὶ κατόπιν κατὰ 34,12% περίπου κατὰ μέσον ὄρο: +8,69% στὰ 1742-44, +8,34% στὰ 1749-53, +8,70% στὰ 1754-58, +33,38% στὰ 1759-63, +35,89% στὰ 1764-68, +36,16% στὰ 1775-79 καὶ +31,06% στὰ 1780-84. Καὶ ἐδῶ ἡ τάση εἶναι καθοδική. Ὑπάρχουν ὁμοῦς ἐντονότερες διακυμάνσεις, πού ἀποθαρρύνουν τὴν ἐξαγωγή συμπερασμάτων καὶ πού μᾶλλον ὀφείλονται στὸ λόγο πού μόλις ἀναφέρθηκε. Ἔτσι, ἡ νέα αὐτὴ διευρυμένη ομάδα ἀποτελεῖ τὸ 36,76% τῶν συμβαλλομένων στὰ 1742-44 (πίν. Ιιβ, σύνολο), τὸ 28,05% στὰ 1749-53 καὶ τὸ 16,23% στὰ 1754-58. Σημειώνει μικρὴ ἀνάκαμψη κατὰ τὶς δύο ἐπόμενες πενταετίες (17,02% καὶ 18,59% διαδοχικὰ) καὶ κατόπιν ὑποχωρεῖ στὸ 17,02% (1775-79) καὶ 14,47% (1780-84). Οἱ ἀμφίβολες περιπτώσεις αὐξάνουν τὴ δύναμη αὐτῆ σὲ 39,70% κατὰ τὴ διετία 1742-44 καὶ ἔπειτα σὲ ἐπίπεδα πού κυμαίνονται ἀπὸ τὸ 1/5 μέχρι τὸ 1/3 τοῦ συνόλου τῶν συμβαλλομένων κάθε πενταετίας: 32,37% κατὰ τὸ διάστημα 1749-53· 23,37% κατὰ τὸ 1754-58· 21,27% κατὰ τὸ 1759-63· 24,21% κατὰ τὸ 1764-68· 22,46% κατὰ τὸ 1775-79 καὶ 21,79% κατὰ τὸ 1780-84.

Ἡ ὑπόθεση τῆς βιολογικῆς φθορᾶς τῶν μελῶν τῆς Κοινότητος τοῦ 1741, πού ἀντανάκλαται ταυτόχρονα καὶ ἀναλογικὰ σὲ κάθε μία ἀπὸ τὶς χαμηλές, μεσαῖες καὶ ὕψηλές συχνότητες (πίν. Ια, σειρές α καὶ πίν. ΙV, σειρές α) δὲν ἰσχύει καὶ γιὰ τὴν ποσοστιαία κάμψη τῆς ομάδας πού περιλαμβάνει καὶ ἄλλα μέλη τῶν ἴδιων οἰκογενειῶν, διότι στὴν ομάδα αὐτὴ εἰσχωροῦν καὶ νεότερα ἄτομα.

Ἡ φθίνουσα συνολικὴ τάση εἶναι παράλληλη πρὸς τὴν τάση τῶν χαμηλῶν συχνοτήτων (πίν. Ια συχν. 1, 2 σειρές α καὶ πίν. ΙV, χαμηλές συχν.), στὶς ὁποῖες μάλιστα κατὰ τὴν τελευταία πενταετία ἡ δύναμη τῶν μελῶν τῆς Κοινότητος τοῦ 1741 σχεδὸν ἐκμηδενίζεται (0,72%). Στὶς μεσαῖες συχνότητες οἱ σειρές εἶναι ἐλλειπεῖς καὶ χαρακτηρίζονται ἀπὸ μεγάλες διακυμάνσεις. Τὰ ποσοστὰ πάντως εἶναι ὕψηλά. Οἱ ατζιταντίνοι ἀποτελοῦν τὸ 42,85% τῶν συμβαλλομένων πού παρουσιάζουν μεσαίας τάξεως συχνότητα κατὰ τὸ 1749-53, τὸ 14,76% στὰ 1754-58, τὸ 28,57% στὰ 1759-63, τὸ 13,04% στὰ 1764-68 καὶ τὸ 1,06% στὰ 1780-84 (πίν. ΙV μεσαῖες συχν., σειρὰ α). Προσαυξημένη μὲ ἄλλα μέλη τῶν ἴδιων οἰκογενειῶν ἡ ομάδα αὐτὴ συγκροτεῖ τὸ 57,14% τῶν συμβαλλομένων πού πραγματοποιοῦν τὶς ἴδιες συχνότητες κατὰ τὸ 1749-53, τὸ 39,13% κατὰ τὸ 1764-68, τὸ 19,35% κατὰ τὸ 1775-79 καὶ τὸ 20,21% κατὰ τὸ 1780-84 (ἴδιος πίν. σειρὰ β). Οἱ ἀμφίβολες περιπτώσεις αὐξάνουν τὰ ποσοστὰ αὐτὰ σὲ 43,47% στὰ 1764-68, σὲ 22,58% στὰ 1775-79 καὶ σὲ 27,65%

% στα 1780-84. Οι οικογένειες που συνδέονται με επιγαμία με τις οικογένειες που συγκρότησαν το Κοινοτικό Σώμα στα 1741 αυξάνουν τη δύναμη της ομάδας στο 64,28% (71,42% μαζί με τις αμφίβολες περιπτώσεις) στα 1749-53, στο 17,64% στα 1754-58, στο 28,57% στα 1759-63, στο 47,82% (52,17% μαζί με τις αμφίβολες περιπτώσεις) στα 1764-68, στο 32,25% (38,70% μαζί με τις αμφίβολες περιπτώσεις) στα 1775-79 και στο 25,53% (35,10% μαζί με τις αμφίβολες περιπτώσεις) στα 1780-84 (ίδιος πίν., σειρά γ).

Οι ελάχιστοι συμβαλλόμενοι που εμφανίζουν ύψηλες συχνότητες (6, 7 κλπ. εμφανίσεις) μέχρι το έτος 1768 είναι οι ίδιοι μέλη της Κοινότητας: 1/1 στα 1742-44, 1/1 στα 1754-58, 1/2 στα 1759-63, 2/2 στα 1764-68 (πίν. III, ύψηλες συχν., σειρά β προς α και πίν. IV, ύψηλες συχν., σειρά α). Κατά το διάστημα 1775-79 διατηρούν ισχυρή παρουσία (6/18 ή 33,33%) αλλά κατά την τελευταία πενταετία υποχωρούν στο 7,14% (2/28). Μαζί με άλλα μέλη των οικογενειών που απαρτίζουν την Κοινότητα φθάνουν το 50% των συμβαλλομένων που παρουσιάζουν ύψηλες συχνότητες στα 1775-79 και το 39,28% στα 1780-84 (πίν. IV, ύψηλες συχν., σειρά β). "Αν συνυπολογίσουμε τις αμφίβολες περιπτώσεις, τα ποσοστά αυτά ύψώνονται αντίστοιχα στο 55,55% και 46,42%. Τα άτομα που συνδέονται με επιγαμία με τις οικογένειες της Κοινότητας ανεβάζουν τη δύναμη της ομάδας σε 61,11% (66,66% μαζί με τις αμφίβολες περιπτώσεις) στα 1775-79 και σε 50% (60,71% μαζί με τις αμφίβολες περιπτώσεις) στα 1780-84 (ίδιος πίν. ύψηλες συχν., σειρές γ).

Επειδή δεν γνωρίζουμε συνολικά τις οικογένειες που ενδεχομένως απέκτησαν την ιδιότητα του «τζιταντίνου» σε ενδιάμεσες χρονολογίες από τα 1741 μέχρι τα 1784, αντιμετωπίζουμε με επιφύλαξη την κάμψη που σημειώνουν με την πάροδο του χρόνου και οι ομάδες β και γ, για τις οποίες προφανώς δεν ισχύει η υπόθεση της βιολογικής φθοράς που ερμηνεύει την εξασθένιση της παρουσίας της ομάδας α. Ωστόσο, όπως ήδη σημειώσαμε για τη διετία 1742-44 και πιθανότατα για τα πρώτα χρόνια που ακολουθούν το κενό 1744-49 (βλ. *έδω*, σ. 411), θα μπορούσε να υποθεθεί ότι ο αρχικός αριθμός του Κοινοτικού Σώματος δεν έχει μεταβληθεί και ότι οι αναλογίες που προκύπτουν από την αριθμητική επεξεργασία των στοιχείων είναι οι πραγματικές. "Όσο όμως απομακρυνόμαστε από τη χρονολογία της πρώτης συγκροτήσεως της Κοινότητας, θα πρέπει να θεωρούμε ότι ο αριθμός των «τζιταντίνων» που ανιχνεύονται κάθε φορά ανάμεσα στους συμβαλλομένους είναι ο ελάχιστος δυνατός. Το ίδιο ισχύει, αλλά από την αρχή της περιόδου που εξετάζουμε, και για τις οικογένειες που συνδέονται με επιγαμία με τις οικογένειες του Κοινοτικού Σώματος, διότι οι συγγένειες δεν δηλώνονται συστηματικά ούτε, όταν αναφέρονται, αναφέρονται πάντα ρητά από το συμβολαιογράφο· συνήθως προκύπτουν, όσες προκύπτουν, από την εξαντλητική απιδελτίωση του κειμένου των συμβολαίων και το συνδυασμό των στοιχείων.

Πιο ενδιαφέρουσα, μολονότι παράλληλη με την αύξηση των απόλυτων αριθμών, είναι η υποχώρηση των ομάδων αυτών στις ύψηλες συχνότητες κατά τις δύο τελευταίες πενταετίες. Η θέση τους είναι πάντα ισχυρή αλλά όχι απόλυτα κυρίαρχη, όπως ήταν μέχρι τα 1768. Ανάμεσα στα 1775 και τα 1784, και περισσότερο κατά την πενταετία 1780-84, στις υπηρεσίες του συμβολαιογράφου προστρέχουν με ύψηλη συχνότητα και άτομα που, τουλάχιστον από όσα στοιχεία διαθέτουμε, δεν ανήκουν στους κύκλους των οικογενειών του Κοινοτικού Σώματος αλλά είναι γνωστά μόνο με την ιδιότητα του «εργαστηριάρη» ή του πραγματευτή. Είναι ενδιαφέρον ότι η τάση αυτή διαγράφεται από την αριθμητική επεξεργασία των πληροφοριών που αντλούνται αποκλειστικά από τη σειρά των συμβολαίων των ετών 1742-84, ακόμη και αν αγνοηθούν τα ονόματα του Καταλόγου του 1741²⁷.

Η συχνή παρουσία των «τζιταντίνων» ανάμεσα στους συμβαλλομένους των ετών 1742-84 δεν είναι βέβαια δείκτης αυξημένης οικονομικής ή άλλης δραστηριότητας αυτής της μερίδας του πληθυσμού. Τα συμβόλαια εργασίας σπανίζουν στους κώδικες των ετών αυτών ενώ υπερτερούν, με μεγάλη διαφορά από κάθε άλλο τύπο συμβολαίου, οι διαθήκες, οι αγοραπωλησίες και εκχωρήσεις γαιών επί λιβέλλω και οι εξουσιοδοτήσεις²⁸. Δεν είναι επομένως η σύνθεση του συνόλου των πράξεων που μάς οδηγεί στις δραστηριότητες του πληθυσμού. Οι αυξομειώσεις όμως του ποσοστού συμμετοχής κάθε τύπου πράξης στο σύνολο των πράξεων κάθε πενταετίας ή και το είδος των αντικειμένων των συναλλαγών μπορούν να αποτελέσουν ενδείξεις μεταβολών στο είδος και την ένταση των δραστηριοτήτων του πληθυσμού της πόλης.

Εξάλλου, το κοινό που συχνάζει στο «καγκελο» του νοτάριου δεν πρέπει να θεωρείται μόνο σαν μια ομάδα που έχει κάποιο αγαθό και το διαθέτει με οποιοδήποτε τρόπο, αγοραπωλησία, διαθήκη, προικοσύμφωνο κλπ., εφόσον ούτε οι πάμπτωχοι «σολδάτοι» του ακονσέγιου της κομονιτάς δεν πεθαίνουν «αδιάθετοι». Το φανταζόμαστε σαν ένα πληθυσμό με «σοφία» και «φρόνηση», που η πείρα της ζωής το υποχρεώνει να αντιμετωπίζει με σκεπτικισμό την προφορική συμφωνία και να εμπιστευτεί μάλλον το γραπτό λόγο, και μάλιστα τον επίσημο γραπτό λόγο των αρχών, για να εξασφαλίσει την πραγματοποίηση των θελήσεών του και την επικύρωση των επαγγελματικών ή άλλων συμφωνιών του²⁹. Και βέβαια, δεν πρέπει να αποκλείεται ενδεχόμενη πίεση των αρχών, ώστε όρισμένες συμφωνίες, κυρίως αυτές που αφορούν μεταβίβαση αγα-

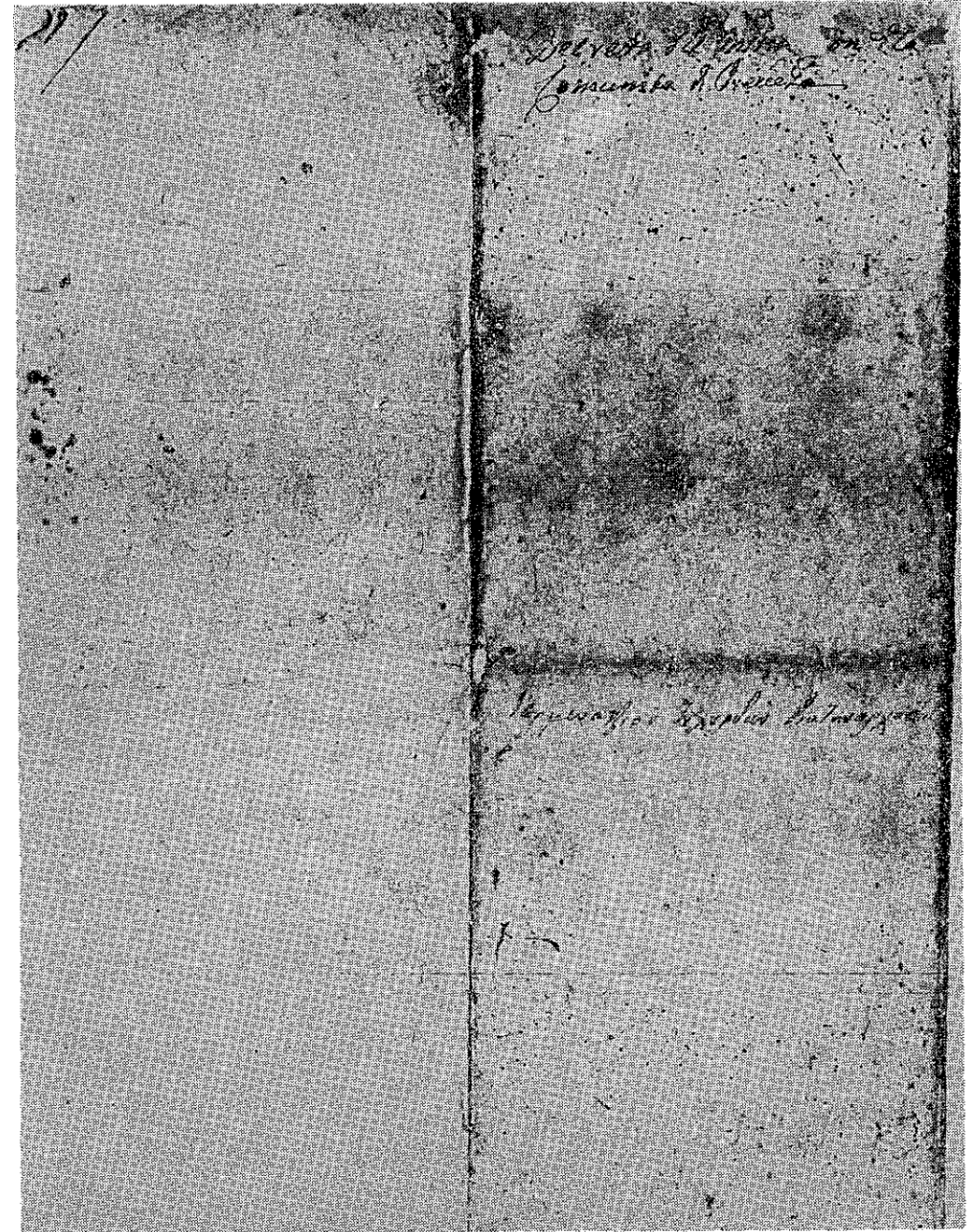
27. RODI-ANGÉLIQUE STAMOULIS, *Population...*, *έ.π.*, σ. 125 κ.ε. και πίν. III 11-15. ΡΟΔΗΣ ΣΤΑΜΟΥΛΗ, «Ο άλφαβητισμός...», *έ.π.*, σ. 96.

28. RODI-ANGÉLIQUE STAMOULIS, *Population...* *έ.π.*, σ. 81-85 και πίν. IIB1-2.

29. Για τη συμβολαιογραφική πράξη σαν μαρτυρία περασμένου από τον προφορικό στο γραπτό πολιτισμό, βλ. FR. FURET-J. OZOUF, *Lire et Ecrire. L'alphabetisation des Français de Calvin à Jules Ferry*, τ. 1, Paris 1977, σ. 360 κ.ε.

θών, να συνάπτονται υποχρεωτικά με επίσημη συμβολαιογραφική πράξη³⁰. Η μεγάλη συμμετοχή του σώματος των «τζιταντίνων» στο σύνολο των συμβαλλομένων κάθε πενταετίας και η κυρίαρχη παρουσία τους στην ομάδα που πραγματοποιεί ύψηλές συχνότητες πρέπει να αντιμετωπίζονται μ' αυτές τις επιφυλάξεις.

30. Προκειμένου π.χ. για τα προικοσύμφωνα, που όμως ο αριθμός τους στους συμβολαιογραφικούς κώδικες της περιόδου 1742-1784 είναι σχετικά μικρός, βλ. το διάταγμα του γενικού προβλεπτή Fr. Grimani από 13 Μαΐου 1707, G. ROJACO, *Le leggi municipali delle Isole Jonie dall'anno 1386 fino alla caduta della Repubblica Veneta*, τ. 1, Corfù, 1846-1848, σ. 399, που δρίζει ότι «le carte dotali» πρέπει να καταχωρούνται στα συμβολαιογραφικά κατάστιχα μέσα σε διάστημα ενός μηνός — και παρακάτω, στο ίδιο κείμενο, τριών μηνών — από την τέλεση του γάμου. Πβ. 'Αρχ. Πρέβεζας, κώδ. 42, συμβολαιογράφος Κων. Γκινάκας, προικοσύμφωνο από 16 Φεβρ. 1776 καταχ. στις 13 Μαρτ. 1777, που μās πληροφορεί ότι τα «λιγατοχάρτια» και τα άλλα «πριβάτα» συμβόλαια είναι άνισχυρα κατά το νόμο.

Ο Κανονισμός της Κοινότητας της Πρέβεζας (Αντίγραφο).

6.º *Fon del N. H. Prov. di Genova*
 Il Cons. potrà eleggere un Cons. per le spese della Camp. d'elli Giudici
 e altri atti necessarii da loro consumati.
 7.º Il Cons. potrà deuanire alle sceltas di due Giudici Estimatori di prohi-
 to, con facultà a questi di dar la stima a pezzi conuenienti a tutte
 le volte comesti alle, e uari uariuati uariuati nel Borgo, e nelle
 fene, e contiguis accuare gli emolumenti, et utili consueti nelle
 maneris praticate nell'altre Jelle Subdite, et in caso di supposito
 trasgressione, dovranno farne immediate l'empazione, naka Concalt.
 del N. H. Prov. di Genova, e se non si passano gli effetti di quest.
 8.º Il Cons. potrà in deputati alla Camp. di quest. assistere con ogni
 uage lungo, et abargione all'importantissima materia di cui
 si tratta et amissione dell'interrogato et deli Giudici con immediate
 potes al N. H. Prov. di Genova, per la apertura del lavoro, che faranno
 dall'occasione incassata, e perche tutti i Mag. di Genova
 dante in Genova a stata di questa e di uariuati praticamente ogni
 stato il Cons. di Camp. alla Camp. alla Camp. di S. Antonio
 Confalato, dovranno ammissioni a ualenti dello stesso fin' ad al-
 beron dello lavoro, dell'Eu. Senato, e uariuati l'uffo della Camp.
 Nella, onde sia stabilito, la Camp. per la sua divisione a parte
 to suo congruo, et opportuno.
 9.º Resta in altre parimente ad esta Camp. di Genova, due Giudici
 Estimatori la Camp. e dante dei quarantasei fessato promessi
 da animali grossi e minuti, sempre la stima di questi non pos-
 sa uariuati praticate quereles eluere, in conformita che
 conto le pretese trasgressione.
 10.º Che la Camp. di Camp. Giudici, Consulti, et ogni altro occor-
 rella farsi per il Cons. non alline da durare piu d'un'anno
 prima del spurs del quale dovranno offer etta e succellon
 agli usate patuere la contumacia per d'anno uno et
 da' uariuati sempre offeruarsi con richiavate, che non s'inc
 tendeva mai completa l'unione di S. Cons., quando non
 in interuanga il numero almeno di tre quora di tutto
 il corpo, et al incontro tutte le balotazioni succedessero in
 numero minore. S'intenderano inuacate nullas, come fessato
 non fossero.
 11.º Nel caso il maggior numero de' iudici ricorresse al N. H.
 Prov. la conuocazione dell'Cons., perche occorresse farne della
 medesimo non la uariuati ricusatos, anzi permessa, e con l'age-
 gata, che siano pronti in tutte le occorrenze, et offeruati
 all' maraglia dell'anni, resta permessa senza multiplicare
 cost' a Cittadini, come ad altri abitanti. L'uso delle armi
 stesse da farsi da misura in tutte le fene, con ue' uariuati

'O Kanonismos tēs Koinōtētas tēs Prēbezias ('Antigrafo), φ. [2r].

ricordo di detto della Camp. il corrispondente alla Pub. prode
 loia di pendere per il maritavola, et conseguire qualche
 maggior benefizio, a quale e sempre inclinata la gra-
 uita. Dite, e la preda d'aura offer uaggi stratta naka Camp.
 di questo Mond. di S. Estivado, et in questa di Genova, per
 la sua puntual assunzione, et offeruanga, Jazf.
 Guida Nuova. n. s. luglio. 1742. S. N.
 Antonio Sordani R. P. S. S. de Man.
 Giovanni Rucato Jazf.
 Ubi a Camp. di S. Antonio.
 et in Camp. il preda nell' Camp. deuanatione o sia nella Camp.
 Camp. Mond. et Camp. di Genova. Questo Mond. Estivado.
 Demetrio Monteforte Camp. Pr.
 Alessandro Lombardi Camp. R. Camp.

'O Kanonismos tēs Koinōtētas tēs Prēbezias ('Antigrafo), φ. [2v].

Π Ι Ν Α Κ Α Σ Ι α

ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ ΕΜΦΑΝΙΣΗΣ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΩΝ ΑΝΔΡΩΝ — ΑΠΟΛΥΤΟΙ ΑΡΙΘΜΟΙ

α: Σύνολο συμβαλλομένων

β: Μέλη τῆς Κοινότητας (1741)

γ: Ἄλλα μέλη οἰκογενειῶν τῆς Κοινότητας τὰ ὅποια δὲν ἀναγράφονται στὸν Κατάλογο τοῦ 1741

ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΜΦΑΝΙΣΕΩΝ ΚΑΘΕ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΟΥ		1742-44	1749-53	1754-58	1759-63	1764-68	1775-99	1780-84
1	α	50	98	118	112	215	373	449
	β	11	10	3	2	4	2	3
	γ	3	8(+2;)	9(+7;)	9(+1;)	19(+7;)	33(+11;)	32(+22;)
	β+γ	14	18(20;)	12(19;)	11(12;)	23(30;)	35(46;)	35(57;)
2	α	15	27	18	20	45	99	99
	β	5	2	6	3	1	3	1
	γ	3(+2;)	8	2(+2;)	1(+1;)	4(+1;)	10(+1;)	8(+5;)
	β+γ	8(10;)	10	8(10;)	4(5;)	5(6;)	13(14;)	9(14;)
3	α	1	8	12	4	13	34	52
	β		4	2		2		
	γ		1			2	10(+2;)	13(+3;)
	β+γ		5	2		4	10(12;)	13(16;)
4	α	1	5	3	2	6	19	30
	β		2		1	1		1
	γ		1			1(+1;)	1	2(+2;)
	β+γ		3		1	2(3;)	1	3(5;)
5	α		1	2	1	4	9	12
	β				1			
	γ					3	1	3(+2;)
	β+γ				1	3	1	3(5;)
6	α	1				1	6	13
	β	1				1	3	2
	γ						2	6(+1;)
	β+γ	1				1	5	8(9;)
7	α					1	5	3
	β					1	2	
	γ						(1;)	2
	β+γ					1	2(3;)	2
8	α				1			2
	β				1			
	γ							
	β+γ				1			
9	α			1			3	4
	β			1				
	γ							1(+1;)
	β+γ			1				1(2;)
10	α				1		1	1
	β							
	γ							
	β+γ							
11	α						1	3
	β							
	γ						1	
	β+γ						1	
12	α						1	1
	β						1	
	γ							
	β+γ						1	
13	α							1
	β							
	γ							
	β+γ							
26	α						1	
	β							
	γ							
	β+γ							
ΣΥΝΟΛΟ	α	68	139	154	141	285	552	670
	β	17	18	12	8	10	11	7
	γ	6(+2;)	18(+2;)	11(+9;)	10(+2;)	29(+9;)	58(+15;)	67(+36;)
	β+γ	23(25;)	36(38;)	23(32;)	18(20;)	39(48;)	69(84;)	74(110;)

Π Ι Ν Α Κ Α Σ Ι β

ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ ΕΜΦΑΝΙΣΗΣ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΩΝ ΑΝΔΡΩΝ — ΑΠΟΛΥΤΟΙ ΑΡΙΘΜΟΙ (συνέχεια)

- α: Σύνολο συμβαλλομένων
 β: "Αθροισμα μελών τῆς Κοινότητος (1741) καὶ ἄλλων μελῶν τῶν οἰκογενειῶν τοὺς τὰ ὅποια δὲν ἀναγράφονται στὸν Κατάλογο τοῦ 1741 (βλ. πίν. Ια, σειρές β+γ)
 γ: Μέλη οἰκογενειῶν ποὺ δὲν ἀναγράφονται στὸν Κατάλογο τοῦ 1741 ἀλλὰ συνδέονται μὲ ἐπιγαμία μὲ τὶς οἰκογένειες ποὺ ἀναγράφονται

ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
 ΕΜΦΑΝΙΣΕΩΝ
 ΚΑΘΕ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΟΥ

		1742-44	1749-53	1754-58	1759-63	1764-68	1775-79	1780-84
1	α	50	98	118	112	215	373	449
	β	14	18(20;)	12(19;)	11(12;)	23(30;)	35(46;)	35(57;)
	γ	2	(2;)	(1;)	3(+4;)	9(+6;)	12(+10;)	10(+7;)
	β+γ	16	18(22;)	12(20;)	14(19;)	32(45;)	47(68;)	45(74;)
2	α	15	27	18	20	45	99	99
	β	8(10;)	10	8(10;)	4(5;)	5(6;)	13(14;)	9(14)
	γ		2(+1;)	1(+1;)	2	3(+1;)	3(+3;)	5(+3;)
	β+γ	8(10;)	12(13;)	9(12;)	6(7;)	8(10;)	16(20;)	14(22;)
3	α	1	8	12	4	13	34	52
	β		5	2		4	10(12;)	13 16;)
	γ		1				6(+1;)	1(+2;)
	β+γ		6	2		4	16(19;)	14(19;)
4	α	1	5	3	2	6	19	30
	β		3		1	2(3;)	1	3(5;)
	γ		(1;)	1		1	1	4
	β+γ		3(4;)	1	1	3(4;)	2	7(9;)
5	α		1	2	1	4	9	12
	β				1	3	1	3(5;)
	γ					1	1(+1;)	
	β+γ				1	4	2(3;)	3(5;)
6	α	1				1	6	13
	β	1				1	5	8(9;)
	γ						1	(1;)
	β+γ	1				1	6	8(10;)
7	α					1	5	3
	β					1	2(3;)	2
	γ						1	
	β+γ					1	3(4;)	2
8	α				1			2
	β				1			
	γ							1
	β+γ				1			1
9	α			1			3	4
	β			1				1(2;)
	γ							1
	β+γ			1				2(3;)
10	α				1		1	1
	β							
	γ				1			
	β+γ				1			
11	α						1	3
	β						1	
	γ							1
	β+γ						1	1
12	α						1	1
	β						1	
	γ							
	β+γ						1	
13	α							1
	β							
	γ							
	β+γ							
26	α						1	
	β							
	γ							
	β+γ							
ΣΥΝΟΛΟ	α	68	139	154	141	285	552	670
	β	23(25;)	36(38;)	23(32;)	18(20;)	39(48;)	69(84;)	74(110;)
	γ	2	3(+4;)	2(+2;)	6(+4;)	14(+7;)	25(+15;)	23(+13;)
	β+γ	{ 25(27;)	39(45;)	25(36;)	24(30;)	53(69;)	94(124;)	97(146;)

Π Ι Ν Α Κ Α Σ Η α

ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ ΕΜΦΑΝΙΣΗΣ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΩΝ ΑΝΔΡΩΝ — ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ (%) ΑΝΑΛΟΓΙΑ

α: Τῶν μελῶν τῆς Κοινότητος (1741) (βλ. πίν. Ια, σειρὲς β)

β: Τοῦ ἀθροίσματος τῶν μελῶν τῆς Κοινότητος καὶ τῶν μελῶν τῶν οἰκογενειῶν τοὺς τὰ ὁποῖα δὲν ἀναγράφονται στὸν Κατάλογο τοῦ 1741 (βλ. πίν. Ια, σειρὲς β+γ)

πρὸς τὸ συνολικὸ ἀριθμὸ τῶν συμβαλλομένων κάθε συχνότητος (βλ. πίν. Ια, σειρὲς α)

ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΕΜΦΑΝΙΣΕΩΝ

ΚΑΘΕ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΟΥ

		1742-44	1749-53	1754-58	1759-63	1764-68	1775-79	1780-84
1	α	22	10,20	2,54	1,78	1,86	0,53	0,66
	β	28	18,36 (20,40;)	10,16 (16,10;)	9,82 (10,71;)	10,69 (13,95;)	9,38 (12,33;)	7,79 (12,69;)
2	α	33,33	7,40	33,33	15	2,22	3,03	1,01
	β	53,33 (66,66;)	37,03	44,44 (55,55;)	20 (25;)	11,11 (13,33;)	13,13 (14,14;)	9,09 (14,14;)
3	α		50	16,66		15,38		
	β		62,5	16,66		30,76	29,41 (35,29;)	25 (30,76;)
4	α		40		50	16,66		3,33
	β		60		50	33,33 (50;)	5,26	10 (16,66;)
5	α				100			
	β				100	75	11,11	25 (41,66;)
6	α	100				100	50	15,38
	β	100				100	83,33	61,53 (69,23;)
7	α					100	40	
	β					100	40 (60;)	66,66
8	α				100			
	β				100			
9	α			100				
	β			100				25 (50;)
11	α							
	β						100	
12	α						100	
	β						100	
ΣΥΝΟΛΟ	α	25	12,94	7,79	5,67	3,50	1,99	1,04
	β	33,82 (36,76;)	25,89 (27,33;)	14,93 (20,77;)	12,76 (14,18;)	13,68 (16,84;)	12,50 (15,21;)	11,04 (16,41;)

Π Ι Ν Α Κ Α Σ Ι Ι β

ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ ΕΜΦΑΝΙΣΗΣ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΩΝ ΑΝΔΡΩΝ — ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ (%) ΑΝΑΛΟΓΙΑ

- τοῦ ἀθροίσματος (βλ. πίν. Ιβ, σειρές β+γ)
 — τῶν συμβαλλομένων μελῶν τῆς Κοινότητος (1741),
 — τῶν μελῶν τῶν οἰκογενειῶν τους τὰ ὁποῖα δὲν ἀναγράφονται στὸν Κατάλογο τοῦ 1741 καὶ
 — τῶν μελῶν τῶν οἰκογενειῶν οἱ ὁποῖες δὲν ἀναγράφονται στὸν Κατάλογο τοῦ 1741 ἀλλὰ συν-
 δέονται μὲ ἐπιγαμία μὲ τις οἰκογένειες ποὺ ἀναγράφονται

πρὸς τὸ σύνολο τῶν συμβαλλομένων ποὺ ἐμφανίζονται σὲ κάθε συχνότητα (πίν. Ιβ, σειρές α)

ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΜΦΑΝΙΣΕΩΝ ΚΑΘΕ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΟΥ	1742-44	1749-53	1754-58	1759-63	1764-68	1775-79	1780-84
1	32	18,36 (22,44;)	10,16 (16,94;)	12,5 (16,96;)	14,88 (20,93;)	12,60 (18,23;)	10,2 (16,48;)
2	53,33 (66,66;)	44,44 (48,14;)	50 (66,66;)	30 (35;)	17,77 (22,22;)	16,16 (20,20;)	14,14 (22,22;)
3		75	16,66		30,76	47,05 (55,88;)	26,92 (36,53;)
4		60 (80;)	33,33	50	50 (66,66;)	10,52	23,33 (30;)
5				100	100	22,22 (33,33;)	25 (41,66;)
6	100				100	100	61,53 (76,92;)
7					100	60 (80;)	66,66
8				100			50
9			100				50 (75;)
10				100			
11						100	33,33
12						100	
13							
26							
ΣΥΝΟΛΟ	36,76 (39,70;)	28,05 (32,37;)	16,23 (23,37;)	17,02 (21,27;)	18,59 (24,21;)	17,02 (22,46;)	14,47 (21,79;)

Π Ι Ν Α Κ Α Σ Ι Ι Ι

ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ ΕΜΦΑΝΙΣΗΣ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΩΝ ΑΝΔΡΩΝ. ΑΠΟΛΥΤΟΙ ΑΡΙΘΜΟΙ — ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ
(βλ. πίν. Ια, Ιβ)

- α: Σύνολο συμβαλλομένων (βλ. πίν. Ια ἢ Ιβ, σειρές α)
 β: Μέλη τῆς Κοινότητος (1741) (βλ. πίν. Ια, σειρές β)
 γ: Ἄλλα μέλη τῶν οἰκογενειῶν τῆς Κοινότητος τὰ ὁποῖα δὲν ἀναγράφονται στὸν Κατά-
 λογο τοῦ 1741 (βλ. Ια, σειρές γ)
 δ: Μέλη οἰκογενειῶν οἱ ὁποῖες δὲν ἀναγράφονται στὸν Κατάλογο τοῦ 1741 ἀλλὰ συνδέ-
 ονται μὲ ἐπιγαμία μὲ τὶς οἰκογένειες ποὺ ἀναγράφονται (βλ. πίν. Ιβ, σειρές γ)

ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΕΜΦΑΝΙΣΕΩΝ
ΚΑΘΕ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΟΥ

	1742-44	1749-53	1754-58	1759-63	1764-68	1775-79	1780-84
Χαμηλές συχνότητες (1, 2 ἐμφανίσεις)	α 65 β 16 γ 6(+2;) β+γ 22(24;) δ 2 β+γ+δ 24(26;)	125 12 16(+2;) 28(30;) 2(+3;) 30(35;)	136 9 11(+9;) 20(29;) 1(+2;) 21(32;)	132 5 10(+2;) 15(17;) 5(+4;) 20(26;)	260 5 23(+8;) 28(36;) 12(+7;) 40(55;)	472 5 43(+12;) 48(60;) 15(+13;) 63(88;)	548 4 40(+27;) 44(71;) 15(+10;) 59(96;)
Μεσαῖες συχνότητες (3, 4, 5 ἐμφανίσεις)	α 2 β 6 γ 2 β+γ 8 δ 1(+1;) β+γ+δ 9(10;)	14 6 2 8 1(+1;) 9(10;)	17 2 2 2 1 3	7 2 2 2 1 2	23 3 6(+1;) 9(10;) 2 11(12;)	62 12(+2;) 12(14;) 8(+2;) 20(24;)	94 1 18(+7;) 19(26;) 5(+2;) 24(33;)
Ἵψηλές συχνότητες (6, 7 κλπ. ἐμφανίσεις)	α 1 β 1 γ 1 β+γ 1 δ 1 β+γ+δ 1	1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1	2 1 1 1 1 2	2 2 2 2 2 2	18 6 3(+1;) 9(10;) 2 11(12;)	28 2 9(+2;) 11(13;) 3(+1;) 14(17;)
ΣΥΝΟΛΟ	α 68 β 17 γ 6(+2;) β+γ 23(25;) δ 2 β+γ+δ 25(27;)	139 18 18(+2;) 36(38;) 3(+4;) 39(45;)	154 12 11(+9;) 23(32;) 2(+2;) 25(36;)	141 8 10(+2;) 18(20;) 6(+4;) 24(30;)	285 10 29(+9;) 39(48;) 14(+7;) 53(69;)	552 11 53(+15;) 69(84;) 25(+15;) 94(124;)	670 7 67(+36;) 74(110;) 23(+13;) 97(146;)

Π Ι Ν Α Κ Α Σ Ι V

ΣΥΣΧΟΤΗΤΑ ΕΜΦΑΝΙΣΗΣ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΩΝ ΑΝΔΡΩΝ. ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ — ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ (%) ΑΝΑΛΟΓΙΑ

α: Τών μελών τῆς Κοινότητος (1741) (βλ. πίν. ΙΙΙ, σειρές β)
 β: Τοῦ ἀβροίσματος τῶν μελῶν τῆς Κοινότητος (1741) καὶ τῶν μελῶν τῶν οἰκογενειῶν τοὺς τὰ ὅποια δὲν ἀναγράφονται στὸν Κατάλογο τοῦ 1741 (βλ. πίν. ΙΙΙ, σειρές β+γ)
 γ: Τοῦ προηγουμένου ἀβροίσματος β καὶ τῶν μελῶν τῶν οἰκογενειῶν οἱ ὅποιοι δὲν ἀναγράφονται στὸν Κατάλογο τοῦ 1741 ἀλλὰ συνδέονται μετὰ ἐπιγραμμία μετὰ τὶς οἰκογένειες τοῦ ἀναγράφονται (βλ. πίν. ΙΙΙ, σειρές β+γ+δ)

πρὸς τὸ σύνολο τῶν συμβαλλομένων ποὺ ἐμφανίζονται σὲ κάθε συχρότητα (βλ. πίν. ΙΙΙ, σειρές α)

ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΜΦΑΝΙΣΕΩΝ ΚΑΘΕ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΟΥ	1742-44	1749-53	1754-58	1759-63	1764-68	1775-79	1780-84
Χαμηλές συχρότητες (1, 2 ἐμφανίσεις)	α 24,61 β 33,84 γ 36,92 (40;)	α 9,6 β 22,4 (24;) γ 24 (28;)	α 6,61 β 14,70 (21,32;) γ 15,44 (23,52;)	α 3,78 β 11,36 (12,87;) γ 15,15 (19,69;)	α 1,92 β 10,76 (13,84;) γ 15,38 (21,15;)	α 1,05 β 10,16 (12,71;) γ 13,34 (18,64;)	α 0,72 β 8,02 (12,95;) γ 10,76 (17,51;)
Μεσαῖες συχρότητες (3, 4, 5 ἐμφανίσεις)	α 42,85 β 57,14 γ 64,28 (71,42;)	α 28,57 β 28,57 γ 28,57	α 11,76 β 11,76 γ 17,64	α 28,57 β 28,57 γ 28,57	α 13,04 β 39,13 γ 43,47;)	α 19,35 β 22,58;) γ 32,25 (38,70;)	α 1,06 β 20,21 (27,65;) γ 25,58 (35,10;)
Υψηλές συχρότητες (6, 7 κλπ. ἐμφανίσεις)	α 100 β 100 γ 100	α 50 β 50 γ 100	α 100 β 100 γ 100	α 50 β 50 γ 100	α 100 β 100 γ 100	α 33,33 β 50 γ 61,11 (66,66;)	α 7,14 β 39,28 γ 46,42;) 50 (60,71;)
ΣΥΝΟΛΟ	α 25 β 33,82 γ 36,76 (39,70;)	α 12,94 β 25,89 γ 28,05 (32,37;)	α 7,79 β 14,93 γ 20,77;) 16,23 (23,37;)	α 5,67 β 12,76 γ 14,18;) 17,02 (21,27;)	α 3,50 β 13,68 γ 16,84;) 18,59 (24,21;)	α 1,99 β 12,5 γ 15,21;) 17,02 (22,46;)	α 1,04 β 11,04 γ 16,41;) 14,47 (21,79;)

ΓΕΩΡΓ. ΑΝΤ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Η «ΚΡΑΛΑΙΝΑ ΤΩΝ ΤΡΙΒΑΛΩΝ»
 ΚΑΙ Ο ΚΩΔΙΚΟΓΡΑΦΟΣ ΘΕΟΚΤΙΣΤΟΣ (+1340)

Στὸ μοναστήρι τοῦ Βαρλαάμ τῶν Μετεώρων σώζεται, ἀνάμεσα στὰ ἄλλα, κ' ἓνα περιγραμνὸ χειρόγραφο μὲ 297 φύλλα, ποὺ περιέχει τὸ πρῶτο ἀπ' τὰ τέσσερα βιβλία τῆς γνωστῆς βυζαντινῆς ἀσκητικῆς ἀνθολογίας, ποὺ κοινῶς ἐπονομάζεται «Εὐεργετινός». Τὸ κείμενο βρίσκεται στὰ φύλλα 4^r-296^v κ' ἐπιγράφεται «συναγωγή τῶν θεοφθόγγων ῥημάτων καὶ διδασκαλιῶν συναθροισθεῖσα καὶ οἰκείως καὶ προσφόρως ἐκτεθεισα εἰς ὠφέλειαν τῶν ἐντυγχανόντων, παρὰ Παύλου μοναχοῦ τοῦ κτήτορος τῆς μονῆς τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου τῆς Εὐεργετινοῦ», ὅπου ἀναγράφονται πενήντα συνολικὰ κεφάλαια (α'-ν'), καὶ μετὰ ἀπ' τὸ τέλος τοῦ κειμένου τῶν κεφαλαίων αὐτῶν (στὸ φ. 296^v), γραμμένοι ἀπ' τὸ ἀρχικὸ χέρι, ὑπάρχουν οἱ ἐξῆς βυζαντινοὶ δωδεκασύλλαβοι στίχοι, ποὺ τοὺς μεταγράφομε ἐδῶ πιστὰ:

τῆσ τῶν τριβαλῶν κραλαίνης ἐξι τόδε,
 τὸ πανσέβασον βιβλίον τῶν π(ατέ)ρων
 ἥτις λιποῦσα τὸν βασιλεῖον τύφον,
 ναζιραϊκὸν ἐνδουσαμένη φάρσος,
 εὐγενία λαχοῦσα κλήσιν ἀξίαν,
 πανευγενῶς τὸν τῆδε διήλθε βίον,
 καὶ νῦν χορεύει σὺν χοροῖς τῶν ἀγγέλων : †

Τοῦ χειρόγραφου αὐτοῦ κώδικα λεπτομερῆ περιγραφή συνέταξε πρῶτος (στὰ 1903/1909) ὁ μακαρίτης καθηγητῆς Ν. Βέης († 12 Ὀκτ. 1958), ποὺ τοῦ ἔδωσε τὸν ἀριθμὸ 151 (ἐνῶ εἶχε παλαιότερους ἀριθμοὺς 124 καὶ Β. [= Ἰω. Βογιατζίδη] 16). Στὸ ἰδιόχειρο κείμενο τῆς περιγραφῆς αὐτῆς τοῦ Βέη, ποὺ βρέθηκε στὰ κατάλοιπά του (γραμμμένο μὲ μελάνι σὲ κόλλα χαρτιοῦ διαστάσεων 0,340 × 0,242 μ.), δηλώνονται ἡ ὕλη, οἱ διαστάσεις, ἡ ἡλικία καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν φύλλων τοῦ κώδικα ὡς ἐξῆς:

Περιγραμνῆ. Διαστ. 0,19 × 0,26 Αἰὼν XIII Φ. 296.

Ἐς σημειωθῆ ὅμως ὅτι στὴν ἐνδειξὴ τῶν διαστάσεων οἱ ἀριθμοὶ 0,19 καὶ 0,26